

מי מנה עפר יעקב

ביאור בדרך אפשר

1 העבודה הרוחנית הנדרשת מהארם באמירת 'פסוקי דזמרה' וְהִינּוּ שְׁעַל-
 2 יְדֵי הַהֲתַבּוֹנָנוֹת בְּגִדּוֹלַת ה' בְּבְרִיאַת וְהַתְּהוּוֹת הָעוֹלָמוֹת,
 3 המתוארת בהרחבה ב'פסוקי דזמרה' הָרִי הוּא מְסִיר אֶת הַקּוֹצִים
 4 וְהַחוֹחִים הַמְּסַתִּירִים וּמַעְלִימִים על אור הנשמה, וּמַפְרִיד אֶת
 5 הַסִּיגִים וְהַפְּסוּלֹת הַמְעוּרָבִים
 6 בנפשו וּמוֹצִיא אוֹתָם מִגְּבוּלוֹ,
 7 וְעַל-יְדֵי־זֶה נִשְׁאָר נְקִי יוֹתֵר.
 8 אֲמַנָּם, כֹּל זֶה כֹּל הַתְּהַלִּיךְ שֶׁל
 9 נִיקּוּי וּויִכוּךְ הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי הַרְחַקַת הָרַע
 10 אֵינּוּ אֶלָּא חֻקִּיקָה מִבְּחוּץ,
 11 כְּמִשַׁל יְצִירַת כְּלִי מַחוּמָּר מוּצָק כְּמוֹ עֵץ
 12 וְאֵבֶן, שְׂכָדִי לִקְבַל אֶת הַצּוּרָה הַרְצוּיָה
 13 צִרִיךְ תְּחִילָה לַחְקוֹק אֶת צוּרְתּוֹ וְתַבְנִיתוֹ
 14 מִבְּחוּץ וְאַחֲרֵי־כֵן לְאַחַר בִּירוּר הָרַע
 15 ב'פסוקי דזמרה' יִשְׁנוּ הָעֵגְזָן
 16 הָעֲבוּדָה הַרוּחָנִית דְּבִרְכוֹת
 17 קְרִיאַת-שְׁמַע וְקְרִיאַת-שְׁמַע,
 18 שְׁעַל-יְדֵם נַעֲשִׂית הַחֻקִּיקָה
 19 מִמְּבַפְּנִים²⁴ שְׁהִיא שֶׁלֵּב מִתְקַדֵּם יוֹתֵר
 20 בְּנִיקּוּי וְעִדּוּן הַנֶּפֶשׁ, וְהִינּוּ עַל-יְדֵי
 21 הַהֲתַבּוֹנָנוֹת בְּשִׁירַת
 22 הַמְּלֵאכִים, עֲלֶיהָ מְדוּבָר בְּבִרְכוֹת
 23 קְרִיאַת-שְׁמַע וּבְאֹפֶן שְׁמֻזְפִּירִים
 24 לְנַפֵּשׁ הַבְּהֵמִית שֶׁזֶהוּ הַמְּלֵאכִים
 25 הָעֲלוּזִיִּים כְּדוֹגְמַת 'פְּנֵי אֵרִיחַ' וּפְנֵי
 26 שׁוֹר' שֶׁבְּמִרְכַּבָּה הָעֲלוּזָה הֵם שְׂרָשׁוֹ
 27 וּמְקוּרָו כו', שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 28 שְׁעַל-יְדֵי־זֶה פּוֹעֲלִים בְּטוֹל
 29 פְּנִימִי בְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, כִּי
 30 הִישׁוּת וְהַגּוּאוּהָ נּוֹבְעוֹת מֵהַעֵלֶם וְהַסְתָּר
 31 שֶׁל הַשׁוֹרֵשׁ וְהַמְקוּר, אֲבָל כֹּאשֶׁר
 32 מְעוּרָרִים וּמוֹכִירִים לְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 33 שֶׁשׁוֹרֶשָׁה הוּא בְּקִדּוּשָׁה עֲלוּזָה, הַדְּבָר
 34 גּוֹרֵם לָהּ בִּטּוּל שְׁלֵכֶן מֵאַחַר
 35 שֶׁבְּבִרְכוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע וּבְקְרִיאַת-שְׁמַע
 36 מְבַטְלִים אֶת הִישׁוּת שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 37 וּמוֹכִרִים גַּם אוֹתָהּ יוֹכֵל לְהִיּוֹת
 38 'וְאַהֲבַת גּו' בְּכָל לְבָבָךְ'²⁵,
 39 כְּדִרְשַׁת חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהַכְּתוּב אוֹמֵר
 40 "בְּכָל לִבְבְּךָ" וְלֹא "בְּכָל לִיבְךָ" לְהוֹרוֹת
 41 שֶׁאֲהַבַת ה' צִיכָה לְהִיּוֹת בְּשִׁנּוּי יְצִרִיךָ²⁶ כִּי הָאֵדָם צִרִיךְ לְבֹא לְיַדֵי אֲהַבַת
 42 ה' לֹא רַק בְּנֶפֶשׁ הָאֱלוּקִית וּבִיצֵר הַטוֹב אֲלָא גַם בְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וּבִיצֵר הָרַע.
 43 וְאַחֲרֵי־כֵן בְּשֶׁלֵּב עוֹד יוֹתֵר נַעֲלָה בַּתְּהַלִּיךְ ה' בִּירוּר, מְגִיעַ הָאָדָם

ביאור בדרך אפשר

לְתַכְלִית וּשְׁלִימוֹת הַבִּירוּר, שְׁלֹא נִשְׁאָר בְּנֶפֶשׁ פְּסוּלֹת וְחֻמְרֵי
 44 כָּלֵל, שֶׁזֶהוּ עֵנִין ד' שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה', כֹּאשֶׁר הָאֵדָם נִמְצָא בְּבִטּוּל
 45 מוֹחֲלֵט לְאֱלוּקוֹת וְהוּא עוֹמֵד כְּעַבְדָּא קָמִי מְרִיחָה²⁷, כְּעַבְדֵי לְפָנֵי אֲדוֹנוֹ
 46 שֶׁזֶהוּ מִצַּב שֶׁל תְּכִלִּית הַבְּטוּל, וְכִמּוֹ הָעַבְדֵי שְׂאִינוּ מְצִיאוֹת
 47 לְעַצְמָם כָּלֵל, וְאֵין לוֹ רְצוּנוֹת מִשְׁלוֹ
 48 אֶלָּא כֹּל מְצִיאוֹתוֹ הִיא
 49 מְצִיאוֹת הָאָדוֹן²⁸ וְכֹל רְצוּנוֹ וְכֹל
 50 מִגְּמַתּוֹ הִיא לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן אֲדוֹנוֹ
 51 אֲלֵיו הוּא בְּטָל בְּבִטּוּל מוֹחֲלֵט, וְהוּוּ
 52 ה' בִּירוּר' בְּדֶרֶךְ מַלְמָטָה לְמַעֲלָה, כֹּאשֶׁר
 53 הַהֲתַחֲלָה הִיא בִּירוּר הַחֻמְרוֹת הַגְּסָה,
 54 וְהַתְּכִלִּית הִיא בְּאַהֲבַת ה' "בְּשֵׁנֵי יְצִרִיךָ"
 55 וּבְבִטּוּל מוֹחֲלֵט לְאֱלוּקוֹת.
 56 אַךְ יֵשׁ גַּם אוֹפֶן הָעֲבוּדָה
 57 ב'עבודת הביוריים' הַרוּחָנִית ד' אֹר
 58 יִשְׂרָאֵל, בְּדֶרֶךְ שֶׁבָּה הָאֹר הָאֱלוּקִי
 59 מֵאִיר מְדֻרְגָה לְדֻרְגָה מְלֻמְעָלָה
 60 לְמַטָּה, וְהִינּוּ אֲצֵל מִי
 61 שְׁנֹשְׁמָתוֹ הִיא כְּמִדְרָגָה
 62 עֲלוּזָה יוֹתֵר, בִּיחַס לְנִשְׁמוֹת
 63 רְגִילוֹת וְגַם גּוֹפּוֹ לְמִרוֹת הִיוֹתוֹ גּוֹף
 64 גְּשָׁמִי הוּא בְּאֹפֶן שְׁמֵתְחַלַּת
 65 בְּרִיאָתוֹ מִטְּבַעוֹ אֵינּוּ בְּטַבַּע
 66 חֻמְרֵי וְגַם, וְאֵין לוֹ נְטִיָּה לְהַתְּלַחֵב
 67 בְּתַאוּת אֶלָּא הוּא מְצוּנָן
 68 בְּטַבַּעוֹ וְכו', וִישׁ לוֹ אוֹפֵי קֵר וְלֹא
 69 מֵתְלַחֵב, כִּךְ שֶׁמִּטְּבַעוֹ הוּא לֹא מֵלֵא
 70 תַּאוּת חֻזְקוֹת וְאֵם-כֵּן לֹא מְבַעֵי
 71 אֵין צִרִיךְ לִוְמֵר מִצַּד אֹר הַנִּשְׁשָׁמָה
 72 כְּפִי שְׂאִינָה קְשׁוּרָה בְּגוֹף,
 73 שְׁהִיא לְמַעֲלָה מֵהַנֶּשְׁמָה כְּפִי שְׁהִיא
 74 מְלוּבֶשֶׁת בְּגוֹף, וּמוֹצֵד הַנֶּשְׁמָה שֶׁלְּמַעֲלָה
 75 מֵהַגּוֹף בּוֹדָאֵי שֶׁהַגּוֹף לֹא מְסַתֵּר,
 76 שְׁהִי אֵינְנָה מְלוּבֶשֶׁת בּוֹ אֶלָּא
 77 אֲפִילוֹ כְּפִי שְׁהַנִּשְׁשָׁמָה קְשׁוּרָה
 78 עִם הַגּוֹף וּמְלוּבֶשֶׁת בּוֹ, עֲדִיין הָרִי
 79 זֶה בְּאֹפֶן שְׁהַנִּשְׁשָׁמָה מוֹשְׁלַת
 80 וְשׁוֹלֵטָת עַל הַגּוֹף, וְאֵין הַגּוֹף
 81 מְסַתֵּר וּמַעְלִים עֲלֶיהָ כְּלָכָךְ
 82 אֲלֵא רַק מַעַט, כִּי מְדוּבָר בְּאֵדָם שֶׁנִּמְצָא
 83 בְּדֻרְגָה רְחוּנִית גְּבוּהָה וְלִכְּן מִלְּכַתְּחִילָה אֵינּוּ זְקוּק לְכַפֵּי־תְּהַלִּיךְ הַרְצוֹן
 84 וְהַטְּבַע כְּדִי שְׁלֹא לְהִיּוֹת שְׁנֵף לְגַסּוֹת וְחֻמְרֵי, לְהִיּוֹתוֹ מֵעַצֵּם
 85 מֵהוֹתוֹ מוֹפְשָׁט וְרוּחֹק מְעַנְנִיִּים שֶׁל גַּסּוֹת וְחֻמְרֵי, שְׁהֵם
 86

(24) ראה לקו"ת שם. המשך תע"ב שם ע' תתו ואילך. (25) ואתחננו ו, ה. (26) משנה ברכות נד, א. ספרי ופירש"י עה"פ.
 (27) ראה שבת י, א. (28) ראה תו"ח ויקהל שצו, ד. המשך תרס"ו ע' שכו. סה"מ תרצ"ז ע' 309.